

strašena, da se hoče verniti. Vodja pa, mož dobrih možganov, si zná precej pomagati. Pošlje zveste adjutante do čmerlov, s katerimi so od nekdanj prijateljsko živeli, in jim že tudi večkrat zoper kosmatinca medveda, ko je prišel krast, pomagali. Čmerli koj armado na noge spravijo; celi panjovi se vzdignejo in pribrenčé na stare šance. Zdaj je bila taka armada vkupaj, da svet ne pomni take. Za tako armado je bilo pa tudi dosti živeža treba. Muhe, ki za družega niso bile — prišle so namreč same od sebe pomagat — dopeljujejo hrano dan na dan, noč na noč. Zmiraj je bilo fuhrwesna dosti na cestah. Ko je vse v dobrem redu, se spravi strašna armada mravljinov, čmerlov in muh na noge, in gré s „šanc“. Spredaj godejo godci na votle piščali, in bijejo na počene čepinje. Za njimi se pomikajo celi regimenti pešcov, več batalijonov lovcov, nekaj švadrinov konjikov in družih čet. Zadej se kadí vozarstvo mušje, ki polne vozove živeža vleče. S takim hrupom pridejo do mlake žabje. Žabe te silne naprave v gledati, se močno prestrašijo; niso si kaj takega mislile. „Na — reče stara krota — mravljiše je začelo „ofenzif“ zoper nas. Zaprite vrata, straže urno na obzidje, čujte dobro! kmalo bomo imele kervav boj. Jaz bom napeljevala levo krilo, kvaka pa desno“. Strašni krik nastane na to, da se kar breg mlake potresa, in rožljanje orožja se razlega noter do mravljišnega tabora. Žabe prepričane silne množice sovražnika, pošljejo klicarko na breg mlake, naj opominja mravljiše, in mu svetuje, se raje pomiriti. Mravljiše prigromi zraven, se krohota, in pahne klicarko v mlako nazaj. „Gorjé vam — vpije ta — če nočete mirú, boste imeli pa vojsko“, in se potopí v mlaki. Tri dni in tri noči kuhajo, jedó in pijó mravljinici, in si prepevajo mravljišne zdravice. Popili so 10 kapljic vina in snedli 5 drobtinec kruha. Četrti dan pa se vstopijo na breg mlake. Na levem krilu zapoveduje vojskovodja mravljinec, na levem prijatelj iz Šiške. Čmerli so imeli svoje komandante in dve muhi za adjutanta, in tako pričakujejo glas bojne trombe.

J. F. Št.

Dopisi.

Varaždin 1. febr. M. K. Pri nas v Varaždinu se je jel narodni ponos tudi precej živo gibati. Spravilo se je društvo domoljubnih možkih in ženskih, ki je počelo igrati v domačem jeziku. Igrali so dozdej Freudreichovo igro „Graničari“ in že so jo morali v tretje ponoviti, ker ni bilo prostora, da bi bili mogli priti gledat vsi ki so želeli na enkrat. Nimamo Varaždinci nalašč zidanega gledišča, pa ta prostor, kjer se navadno igra, je komaj za 400 ljudi, in pervikrat jih je moralo še čez 200 igre ne vidši domú iti. Tudi drugi in tretjikrat je bilo ljudi vse polno. Pa so naši dobrovoljci tudi tako dobro igrali, da se jim ni moglo nič posebnega oponašati, zlasti je igrala gospodična Pr— Maco tako dobro, da se je kar vsem dopadala. Jako izverstno je igrala tudi gospodična B— in pa gospodiči Č—, A— in H—. Bog jih živi in daj, da bi nam prav obilokrat vesele večere podajali! Tudi naše kazino se je kaj lepo razvilo pod ravnateljem gosp. Rakušem. Večkrat so zvečer plesne veselice, kjer se pleše kolo, čardaš in pa še drugih vertic več. Časopise ima domače „Narodne novine“, in „Gospod. list“, naše „Novice“ v českem jeziku „Lumir“ in pa več nemških.

Iz Vipavske doline 31. jan. M. K. *) — Mokro vreme zlo zadržuje zimske dela v naših nogradih, za delavce pa tudi ubožniše gospodarje je to velika nadloga, ker jim zaslužka manjka, živeti pa skor nimajo s čim. Lanska vinska letina je bila v naši dolini sploh srednja. Ker so pa naši ljudje vidili, da je poleti zavoljo vojske na Laškem se vino zlo podražilo, so koj po bendimi postavili vinu pre-

visoko ceno; to je pa ostrašilo kupca, in ker tudi Pivčani, ki sicer vipavca največ popijejo, ga letos niso veliko kupili, nam ga je dosti ostalo in treba je bilo s ceno nazaj iti, tako, da konč vina, ki se ga je o vseh Svetih težko po 14 gold. dobilo, zdaj le 10 gold. veljá. Vina najboljše sorte imajo pa še zmiraj precej visoko ceno.

Z Ljubljane. Da utegnejo naš novi knez in škof kmali v Ljubljano priti, se sodi iz tega, ker je te dni iz Dunaja ukaz prišel, naj se škofovo poslopje kmali izroči svojemu namenu. — Govorica, ki se je širila po mestu, da ima v Ljubljano spet veliko vojakov priti, je dozdej saj še prazna; le to je menda res, da se ima za veliko magazinov skrbeti in jih v najem vzeti. — Kupčijski bal je naklonil ubogim okoli 200 gld. Lep dnar, ki bi se bil kupčijski bolnišnici kaj dobro prilegel! — Prihodnjo nedeljo ob 11. uri dopoldne bo navadni letni veliki zbor tukajšnjega društva, čigar namen je dnarna pripomoč ljubljanskim obertnikom in rokodelcom. — Svečnica je mraz močno nategnila; živo srebro je spet ene dni tičalo 12 stopinj pod zmerzlinom. Treba je v peči spet več derv paliti, kožuh ali debelo sukno obleči, — al tudi copát bi nam treba bilo vsakemu po mestu, da bi ne bil v nevarnosti, na ledénem trotoaru vsaki hip pasti. Mestni magistrat je dal sicer oklicati, naj vsak gospodar pred svojo hišo sneg ali led posterže in tlak posiplje; al tisti, ki zapovedi ubogajo, so lahko na perste šteti! Pa tudi sama perst, žaganje in taka šara ne pomaga dosti, ker jo ljudje na čevljih odnesó ali veter odpiše; prva potreba je, da vsak gospodar svoje oglašene in polzke kamne nasekati dá, in koliko je tacih! Naj bi slavni magistrat poslal zanesljivega človeka od hiše do hiše tlak pregledati in oestro ukazati, da se brez pomude zgodi to, kar očitna varnost terja. Roka ali noga je hitro zlomljena, ali zaceljena ni kmali. — H koncu tega spisa prekličemo novico, da je gospod Kalister kupil Peškotovo hišo zunaj mesta. Sam gospod Kalister nam je rekel, da to ni res. Pa kar ni, utegne morebiti še biti; saj njemu bi jo najbolj privošili, ker je mož zato, da bi hitro kaj lepega sozidal. — Drugo, kar imamo še popraviti, je, da v 4. listu hvaljeni veliki vinokupčevavec ni Jože, ampak Janez Gregorič.

Z Ljubljane 3. sveč. A. P. — Včerajšni praznični dan ni nam pretekkel brez spomina na mojstra naših pevcev — Vodnika. Sicer Žibertova hiša v Šiški ni bila tako olišpana in razsvitljena kakor zdaj dve leti, ko se je obhajala stoletnica njegova; vendar vedilo se je in vidilo, da je bil Vodnikov dan! Zbrala se je v njegovi rojstni hiši domoljubna množica, ki se je pomenkovala to in uno, barala po — obljubljenem spominku Vodnikovem, — zapela to in uno, in marsiktero zdravico vmes napila. Gosp. Vojteh Kurnik in gosp. Gr. Krek pa sta še posebno razveselila veselo družbico s tem, da je poslednji bral svoj krasni „sonetni venec“, uni pa deklamiral dve kratkočasnici, s kterima je spet lepo pokazal, kako prijazna mu je Vila humoristična, ktera svoje darove le malokterim izvoljenim delí. Ker nam danes prostora manjka za natis obeh pesmic, bomo naznanili drugo pot drugo; danes naj se radujejo častiti naši bravci s prvo, ki se zove:

Pekvata krača. *)

Plevel imel je pet sinov,
Tomaž je ljubček bil njegov,
Njegova žena Meta
Je bila za-nj vsa uneta.

Tako je izrastel poln muh,
Med njimi terma in napuh,
Ni maral za tepenje,
Še manj pa za svarjenje.

Ker bil je njeni poganjič, **)
Mu ni odrekla skoraj nič,
Vse želje dopolnila,
Da ni ga razžalila.

„Tomaž bo mogel v Koratan,
Če dalje ne saj let' in dan,
Da bode kaj poskusil,
Med svetom se obrusil“.

*) Prosimo večkrat kaj. — Keušovi tertni rezilniki se bojo dobili v štacuni gosp. Hoinig-a in Božič-a v Ljubljani; po čim, nam še nista vedila povedati; poslal jih Vam bo 10, ako Vam je prav? Vred.

*) Pekvata, prav za prav peklata (verdammte) od pekel, kakor na Gorenkem pod Ljubeljem radi govore namesto preklet-a-o.

**) Poganič, to je, najmlajši otrok.

„Imel bi tudi jest še rad,
Naj bi se zdaj, dokler je mlad,
Naučil špraho nemško
Umeti kot slovensko“.

„Jest mislim, da Snovarjev Jošt
Ga vzel saboj bo tje na post,
Ko pojde na tèkanje,
Vsakletno mojstrovanje.

Pregovor krajnski stari je,
Da tkavci grejo čez meje,
Ko pride pepelnica,
Nam post je že resnica“.

Tako je tudi Jošt pobral
Orodje skup in se podal
Z napolnjeno bisago
Čez Dravo, reko drago.

Za njim je tudi šel Tomaž,
Priložnost bila je k' nalaš
Zavleči ga na Nemce,
Kjer ni slovensč'ne sence.

Prišla v Celovec sta, aj aj,
Kako razblaznil ga je zmaj!
Še takošne zverine
Na Krajnskem vidil ni ne.

Zamaknjen ves pred Herkulom
Je dolgo čakal, kdaj z bûtom
Po glavi ga bo vdaril. —
Pa mož si je prevdaril.

Od tod ga je cèfral naprej
Tajisti dan, ne vem, doklej;
Tomaž mu je že pešal
In glavo zlo pobešal.

Prihodnji dan že na večer
Prišla sta v selo Felzenč'er;
Tù Jošt imel je znanje,
Začel je svoje tkanje.

Tomaža kmalo je spečal,
Ga nek' mu pavru v službo dal,
Za lon je izgovoril,
Obleko da bo storil.

Tù je volaril troje let,
Potem pa se povernil spet
Na Krajnsko ves prestvarjen,
Po duhu pa pokvarjen.

Ko polni šip je imel obraz,
Tako se spasel je tačas,
In kadar je zasopel,
S težavo je le hropel.

Tomaža mati viditi
Od daleč mu naprot leti;
K' roké sta si podala,
Ga mati je prašala:

„Si lačen, ljubi moj Tomaž,
Kaj si želiš, kaj rad imaš?
Le reci, kaj bi jedel,
Boš sam najbolje vedel“.

Tomaž le nemško godernja,
Ter pravi, da nič več ne zná
Meniti se slovensko,
Da le razume nemško.

Kako je mati žalostna
Da se zmeniti ž njim ne zná!
To žalost popisati
Bi mógla sama mati.

Ga praša uno, praša to,
Tomaž derži se le terdó,
Ko mutec dokazuje,
Se nemško odrezuje.

Plevel pa je z glavó majal,
Nevoljen proti sebi djal:
Tomaž se ni obrusil nič,
Ničesa ni, ne miš ne tič.

Na to gré mati v kuhinjo,
Tomaž šterbenka jo za njo.
Kaj vglada! Krače, gnjati
Gor v dimniku bingljati.

Pokazal je na masten kos,
Po nemško rekel: „dòs bër bòs“;
Zdaj ga je zastopila,
Po burklje berž skočila.

Na kviško dregne krepkih rok,
Kar cepne kraca doli, čmok!
Tomažu nos razbije,
Da grozno zaupije:

„O joj, o joj, o joj moj nos
Je razmesaril zdaj mi kos —
O ti pekvata krača,
Si vendar od rogača!“

Če prav mu zlo je tekla kri,
Ljubó je bilo materi,
Da jezik razvezala
Mu krača, glas je dala.

Dovolj bi bilo treba krač,
Da bi jo sku il vsak bahač,
Ki zvirá se po ptuje,
Svoj jezik zanicuje!

V. Kurnik.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. Cesarski ukaz od 30. januarja t. l., ki velja za vse dežele cesarstva razun Beneškega, Dalmacije in vojaške Granice, določuje napravo prislužnih poljskih čuvajev in kako naj se ravna s tistimi, ki so na polji kakošno škodo naredili. Poglavitniše reči te postave damo našim gospodarjem ob kratkem na znanje. Da se poljsko blago varuje kakoršne koli škode — govori ta postava — je dovoljeno (pa ne ukazano) udinjati poljskih čuvajev ali varhov. Pod poljskim blagom se razumejo vse reči, ki so s kmetijstvom (poljskim gospodarstvom) v kakoršni koli bližnji ali daljni dotiki, dokler so na prostem polji. Za to varstvo se pa morejo le taki poljski čuvaji v prisego vzeti, ki si jih udinjajo občine (soseske) ali pa posestniki večjih kmetij. Taki prisluženi čuvaji imajo vse postavne pravice očitne straže in gosposkih služabnikov. Da se spoznajo, naj v službi nosijo na roki okvir in pa majhno puško na rami, ktere se pa smejo poslužiti za brambo le takrat, kadar jih hoče kdo res s silo napasti. Vjeti sme poljski čuvaj le take poškodovavce, ki so mu

neznani ali ki nimajo stanovitnega stanovališča; druge sme le takrat zgrabiti, ako ne ubogajo, kar jim čuvaj veleva, ali mu gerde besede dajejo ali ga napadajo, ali pa take, ki so veliko škodo naredili. Vjetega poškodovavca mora čuvaj k županu gnati, da ga izroči cesarski gosposki. Vsaktero poškodovanje poljskega blaga, ktero ne spada pod še hujše določila kazenske postave, velja za poljsko škodo, ki se ima po stopnjah pokoriti v dnarjih s 25 kr. do 40 gold. nov. dn., ali pa z zaporom do 8 dni, ali pa tako, kakor v nekterih deželah že obstoječe poljske postave določujejo. Tudi z delom more poškodovavec storjeno škodo odslužiti. Ako živina poljsko blago poškoduje, jo ima čuvaj rubiti za tistega, čigar blago je poškodovano bilo.

— Presvitli cesar so 1. dan t. m. sprejeli dva poslanca ogerskih protestantov barona Vay-a in Pronay-a. Kakor se kaže, se utegne zdaj ta zadeva tako poravnati, da bo prav na obe strani.

— Feldmaršal baron Hess je z zahvalnim pismom cesarjevim za 55letno cesarsko službo v pokojni stan djan in za stotnika trabantne garde izvoljen. Njegovo službo je prevzel feldzm. vitez Benedek.

— Zlo se je govorilo, da se ces. mornarstvo in pa 1. armadno kerdelo pripravlja za vojskino stan. „Oest. Zeit.“ pravi, da je to čisto bôsa.

— Prepoved od 30. jan. l. l., da se čez meje našega cesarstva ne smejo konji nikamor prodajati, je po cesarskem sklepu od 24. p. m. preklicana; le za Sardinijo, Toskano, Modeno, Parmo in Romagno še velja.

— Zdaj je gotovo, da bo tukaj izhajal nov časnik, ki bode v duhu konservativnem posebno zagovarjal zadeve visoke gospôde; program tega časnika je podpisalo 6 grofov.

— V našem cesarstvu je po novem številjenji 330 bolnišnic, zraven pa še 139 vojaških; leto in dan pride v nje bolnikov okoli 400.000; norišnic je 40 s kakimi 6000 norimi; porodnih hiš tudi 40 s 16.000 otročnicami; hiš za najdene otroke 33 z 24.000 otroci.

— Celo mesto je polno grozovite prigodbe, ki je te dni na dan prišla. Neki kupcijsk služabnik, Schmitt po imenu, je svojega gospodarja K. Hurtza umoril in mu 6000 gold. vzel. Zakriti to hudodelstvo, je mertvega stlačil v popotno skrinjico (kofe) in jo z napisom, da so sladkarije in sadje v nji, poslal po železnici v Prago v neko gostivnico s pismom, naj se kofe shrani, dokler ne pride kdo po-nj. V drugem pismu čez več dni kerčmarju piše, naj pošlje kofe v Przemyslan v Galicijo; ker ondi tudi nikogar ni bilo po skrinjico, se je poslala v Lvov in odtod v Rzeszov, kjer je v magazinu železnice ostala. V tem pa je gujilo truplo začelo tako smerdeti, da so jo odperli in našli — umorjenega človeka v nji. Morivca ima že sodnija v rokah; mlad človek je, 20 let star, in tako nedolžnega obraza, kakor da bi ne znal pet šteti.

Iz Tersta. Svetli škof teržaški so 2. dan t. m. izdali pastirski list, v katerem se krepko potegujejo za pravice papeževe.

Galicija. Z Lvova. 4. dan jan. je tukajšni mestni župan razposlal vsem mestnim uradnikom ukaz, naj se vsled ministerskih ukazov od 25. avgusta in 20. dec., v vseh rečeh, kadar imajo z ljudstvom opraviti, z besedo in pismih poslužujejo poljskega ali pa rusinskega jezika.

Z Tiroljskega. Celó malokdo je zadovoljen s tem, kar je v posvet poklicana komisija zastran nove osnove deželnih namestnikov sklenila in vsak želi, naj bi visoka vlada tega ne porajtala, ker se ne ujema več s potrebami sedanjega časa. Tisto razdeljenje deželnih namestnikov v 4 stanove je staro kopito, ktero ne velja za današnje dni.

Z Laškega. Čigava bo Savoja in Nica? Ali bote ostale Sardinii, ali bote padle pod Francozko? To je zdaj poglavitno vprašanje. Ugibuje se na vse strani. Sar-